

Område: Regional Udvikling
Afdeling: Miljø og Råstoffer
Journal nr.: 07/7173
Dato: 2. maj 2018

Udarbejdet af: Jørn K. Pedersen og Lone Dissing
E-mail: joern.k.pedersen@rsyd.dk og lone.dissing@rsyd.dk
Telefon: 2920 1930 og 7663 1937

Referat af møde den 17. april 2018 vedr. forureningerne i Grindsted relateret til det tidligere Grindstedværket

Deltagere: Anne Hempel-Jørgensen (AHJ) og Danny Haimes (DH), Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS)
Hilde Balling (HB), Sundhedsstyrelsen (SST)
Preben Bruun (PB) og Jette Heltved Larsen (JHL), Miljøstyrelsen (MST)
Karl Grundahl (KG), Rikke Holm Sennels (RHS), Annette Læbo Matthiesen (ALM) og Michael Kloster Larsen (MKL), Billund Kommune (BK)
Mette Christensen (MC), Jørn K. Pedersen (JKP), Lone Dissing (LD) og Vera Ibsen (VI) (fra punkt 9), Region Syddanmark (RSD)

Afbud: Ida Holm Olesen, Region Syddanmark

Referent: Lone Dissing

Dagsordenspunkt	Referat
1. Velkomst	MC bød velkommen og præsenterede mødets dagsorden. MC orienterede om den store mediefokus siden slutningen af januar og om den bekymring, som nogle borgere i Grindsted efterfølgende har udtrykt i forhold til en eventuel sundhedsmæssig påvirkning fra forureninger fra det tidligere Grindstedværket. På den baggrund har BK og RSD vurderet, at der er behov for en fornyet og samlet vurdering af de sundhedsmæssige aspekter af Grindstedforureningerne.
2. Præsentation af deltagere	Alle deltagere præsenterede sig selv.
3. Formål med mødet	MC: Formålet med mødet er en indledende dialog mellem de involverede myndigheder forud for BK og RSD's udfærdigelse af konkrete anmodninger om udtalelser fra STPS. Der foreligger to udtalelser fra den tidligere embedslægeinstitution (hhv. 2005 og 2006), men det er BK og RSD's ønske, at der foretages en fornyet og samlet sundhedsmæssig vurdering af påvirkningen fra forureningerne fra det tidligere Grindstedværket.

4. Den offentlige indsats overfor jordforurening	LD gennemgik lovgrundlaget for den offentlige indsats overfor jordforurening, herunder formål med loven og regionernes indsatsområder overfor jordforureninger. Præsentationen er vedlagt referatet.
5. Præsentation af forureningskilder og forureninger	JKP og LD præsenterede forureningskilderne, grundvandsforureningen og forureningspåvirkningen af overfladevand. Præsentationen er vedlagt referatet.
6. Udledning af spildevand til Grindsted Å og Grindsted Eng sø	<p>ALM præsenterede historikken for etableringen af Grindsted Eng sø: Etablering af en bundfældningssø som en del af rensningen af spildevand fra Grindstedværket besluttet af Landvæsenskommission, etableret 1970-71, ibrugtaget i 1972. Spildevandet blev opblandet med vand fra Grindsted Å og tilledt Eng søen via Fødekanalen. Tegning over Grindsted Sø og dens tilledning i sammenhæng med Grindsted Å og parksøer er vedlagt referatet.</p> <p>ALM: I dag forsynes Eng søen af vand fra Grindsted Å, overfladevand og grundvand. Vandet i søen er af god kvalitet.</p> <p>ALM: Bundsedimentet i søen er forurenede med blandt andet kviksølv, arsen, zink og cadmium. Kviksølv påvises primært i det gamle å-løb og ved indløbet i søens østlige ende. Det vurderes, at der befinder sig 6-20 kg kviksølv i søens bundsediment. Der er desuden påvist kviksølv i bundsedimentet i Bådkanalen og i parksøerne.</p> <p>ALM oplyste endvidere, at det blå vandsystem blev nedlagt i efteråret 1996, og at virksomhedens eget renseanlæg planlægges nedlagt i juni 2018, hvorefter virksomhedens spildevand sendes til det kommunale renseanlæg i Grindsted.</p>
7. Miljøstyrelsens kvalitetskriterier og grundlaget herfor	<p>JHL præsenterede MST's kvalitetskriterier og grundlaget for fastsættelsen af disse. Præsentationen er vedlagt referat.</p> <p>JHL orienterede desuden om, at fastsættelse af kriterium for stoffer, som ikke findes på MST's liste er en proces, der involverer flere parter, og at processen typisk varer ca. et halvt til et helt år.</p>
8. Sundhedsmæssige aspekter vedr. den konkrete anmodning om en udtalelse fra Styrelsen for Patientsikkerhed	<p>JKP præsenterede de sundhedsmæssige aspekter, der ikke håndteres gennem Jordforureningsloven eller MST's kriterier. Præsentation vedlagt referat.</p> <p>Det blev vurderet, at afdampning på fabriksgrunden i forhold til ansatte på virksomheden håndteres af</p>

- Arbejdstilsynet. Aftalt at BK og RSD tager denne problematik med ved et kommende møde med virksomheden.
- Opsivende forurenede grundvand ved Tronsø og Grindsted Å
Der foreligger udtalelse fra Embedslægeinstitutionen (2005) vedr. Tronsø. Udtalelsen og de forudgående undersøgelser blev drøftet. BK overvejer om de udførte undersøgelser af søen er tilstrækkelige og hvorvidt en fornyet udtalelse vedr. badning i Tronsøen er nødvendig.
Vedr. Grindsted Å se nedenfor under "Lystfiskeri, sejlads og badning i Grindsted-Varde Å-system og Grindsted Eng sø"
 - Havevanding
RHS orienterede om BK's administrationspraksis for behandling af ansøgninger om tilladelse til indvinding af vand til havevanding. Administrationspraksis og vidensgrundlag for vandkvalitet blev drøftet. BK udformer på baggrund af drøftelsen spørgsmål til STPS.
MKL orienterede om BK administration vedr. markvanding. AHJ oplyste, at spørgsmål vedr. markvanding anbefales rettet til Fødevarestyrelsen.
 - Afdampning til udeluft fra kildegrunde og forureningsfaner
Eksisterende viden vedr. afdampning til udeluft i området udenfor fabriksgrunden, på banegravsdepotet, ved åen og på og ved lossepladsen blev drøftet. AHJ oplyste, at STPS skal bruge beregnede eller målte koncentrationer af afdampningen til udeluft for at kunne give en udtalelse. Det blev drøftet, hvem der har ansvaret for at udføre opgaven vedr. overvågning af miljøet. MST afklarar dette spørgsmål.
 - Kontaktrisiko i engarealer langs Grindsted Å og på lossepladsen
JKP: Der er begrænset viden om, hvor godt lossepladsen er afdækket.
STPS fraråder umiddelbart brug af området til rekreativt formål, på de områder af lossepladsen, hvor der er viden om, at der er deponeret giftigt affald. Dette indtil der er lavet en undersøgelse/vurdering af hvilke tiltag, der er nødvendige for at området kan bruges til rekreative formål. RSD vurderer behov for udtalelse ud fra eksponeringsmønstre mm.
STPSs vurdering af opsivende forurenede grundvand i engområdet kræver viden om koncentrationer og et billede af eksponeringen. RSD overvejer, hvordan koncentrationer kan belyses.

- Lystfiskeri, sejlads og badning i Grindsted-Varde Å-system og Grindsted Eng sø

Lystfiskeri:

ALM præsenterede Bekendtgørelse om forbud mod afsætning m.m. af fisk fanget i Grindsted og Varde åer m.v.

AHJ oplyser, at spørgsmål vedr. anvendelse af fisk, planter og dyr fra Grindsted Å, Eng søen samt omkringliggende arealer anbefales rettet til Fødevarestyrelsen.

BK tager kontakt til Fødevarestyrelsen vedr. anvendelse af fisk, planter i og ved å og sø samt kødkvæg på engarealer langs åen til fødevarebrug.

Badning:

Badning i Grindsted Å blev drøftet (badning i Eng søen har aldrig været tilladt). BK og MST afklarer, om der er behov for yderligere undersøgelser forud for anmodning om udtalelse vedr. badning i Grindsted Å.

Sejlads:

ALM orienterede om Regulativ for Grindsted Eng sø med tilhørende kanaler i Billund Kommune, hvor det blandt andet fremgår, at windsurfing og vandcykling ikke er tilladt. Øvrig sejlads på Eng søen og Grindsted Å blev drøftet. BK overvejer behov for anmodning om generel udtalelse fra STPS vedr. sejlads på Eng søen og Grindsted Å.

Øvrigt:

Behov for skiltning efter gennemførelse af afværgeforanstaltning på banegravsdepotet blev drøftet. RSD sender anmodning om udtalelse vedr. dette til STPS.

9. Drøftelse af muligheder for belysning af eventuelle sundhedsmæssige problemer ved at bo i Grindsted

Der er et politisk ønske om at belyse eventuelle sundhedsmæssige problemer ved at bo i Grindsted. Udfordringer i forhold til belysning af sundhedsmæssige problemer blev drøftet. Det er STPS og SST's vurdering, at det kan være muligt at påvise en eventuel overhyppighed af visse sygdomme i Grindsted, men at det er meget vanskeligt at afdække, om en eventuel overhyppighed af sygdomme er sammenhængende med forureningen, da mange faktorer spiller ind. Såfremt en undersøgelse viser en overhyppighed af visse sygdomme, er det således meget usikkert, om der kan fastlægges en årsagssammenhæng med forureningerne fra det tidligere Grindstedværket.

STPS/SST foreslår, at der indledes en dialog med Statens Institut for Folkesundhed om, hvorvidt og i givet fald hvordan en undersøgelse kan gennemføres.

HB foreslår en arbejdsgruppe, der belyser muligheden for gennemførelse af en undersøgelse.

RSD arbejder videre med formulering af en undersøgelse.

10. Aftaler om den videre proces, herunder pressehåndtering

MC oplyser, at der ikke er påvist risiko for påvirkning af indeklimaet i boliger i Grinsted by. Dog er der forsat et uafklaret spørgsmål vedr. afdampning til indeklima i boliger via kældere i områder med forurenede grundvand tæt på jordoverfladen. Denne del afklares ved en planlagt undersøgelse i 2018.

BK oplyser, at byen forsynes med rent drikkevand fra en ikke forurenede kildeplads.

AHJ: STPS vurderer ud fra de foreliggende oplysninger i sagen, at borgerne i Grinsted ikke udsættes for forurening fra de i denne sammenhæng umiddelbart væsentligste eksponeringskilder (indeluft og drikkevand).

MC: Den kommende anmodning om udtalelse fra STPS er ikke udtryk for ændringer i RSD's risikovurdering. RSD er blevet opmærksom på at der er et mindre antal boliger med kældere i områder med højtstående forurenede grundvand, og denne mulige risiko i forhold til indeklima i boliger vil blive belyst i 2018.

MC orienterede om strategi for forbedret information om forureningerne på BK og RSD's hjemmesider og om en kommende fælles hjemmeside.

BK og RSD formulerer hver især anmodning om udtalelse fra STPS, når der foreligger tilstrækkeligt grundlag for en udtalelse. STPS inddrages i nødvendigt omfang for afklaring af omfanget af dette grundlag. AHJ oplyste dog, at der helt generelt skal foreligge en vis kvantificering af eksponering for, at STPS kan vurdere en risiko. Foreligger de nødvendige data ikke, kan der blive tale om at tage forsigtighedsprincippet i anvendelse.

11. Eventuel

Intet.
